

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

Bericht über die Grabung in Budkovice im Jahre 1985 /Bez. Brno-venkov/. Bei der Grabung wurde der weitere Teil von Objekt I mit Pfostenkonstruktion erfasst, dessen Länge schon 15 m und eine Tiefe von 350 - 380 cm beträgt, wobei die Pfostengruben bis 120 cm unter dem Bodenniveau eingetieft sind und so eine max. Tiefe von 506 cm von der Oberfläche erreichen. Es wurden zwei weitere Pfostengruben untersucht, die eine gegenüberliegende Reihe zu den im Jahre 1984 festgestellten Pfosten bilden. Beim Boden erschienen stark durchgebrannte Schichten, aschige Schichten und eine grosse Menge an Holzkohlepartikeln sowie Stücken verkohlten Holzes. Gleichzeitig gelang es die Datierung des umfangreichen Objektes mit stufenartig abfallenden Wänden /Obj. II/ zu klären. Aufgrund der keramischen Funde kann man es in das 14. Jahrhundert legen. Es handelt sich vermutlich um einen mittelalterlichen Graben, der vielleicht mit der ehemaligen Budkovicer Feste zusammenhängt.

PRŮZKUM VĚTEŘOVSKÉHO SÍDLIŠTĚ V DOLNÍCH KOUNICÍCH /okr. Brno-venkov/

Ivo Krechler, Jana Stuchlíková, AÚ ČSAV Brno

V září 1985 provedli referenti povrchový průzkum a drobnou sondáž na výšinném sídlišti věteřovské skupiny v Dolních Kounicích. Naleziště je situováno na výrazné skalní ostrožně nad levým břehem řeky Jihlavy. S okolním terénem je spojeno na severovýchodní straně šíjí širokou 80-90 m. Při prohlídce lokality za účelem poznání podmínek pro případný rozsáhlejší terénní výzkum bylo zjištěno; temeno ostrožny o celkové rozloze přibližně 24 aru je zčásti zastavěno kostelem sv. Antonína a po celé jeho ploše vystupuje na povrch skalnaté podloží. Pravěké osídlení lze předpokládat pouze na mírnějších svazích ze strany od SSZ až po prostor spojovací šíje. Na zbývajících stranách nejsou vzhledem ke značnému sklonu terénu /převýšení až 20 m na 30-ti m/ vhodné podmínky. Materiál získaný z těchto míst /Tihelka 1957/ byl patrně přemístěn erozním působením vody. Po celém obvodu návrší nejsou patrný žádné stopy po opevnění, vyjma terénního útvaru připomínajícího zbytky valu, který probíhá v délce asi 60 m po vrstevnici na západním okraji sedla.

Na zalesněné terase ve východním svahu ostrožny jsme položili sondu o ploše 2,5 m², orientovanou ve směru V-Z. Po odstranění nadložní vrstvy o mocnosti 25-30 cm bylo odkryto navětralé skalnaté podloží, jehož celistvost porušoval pouze nevýrazný žlábek široký 20-25 cm a hluboký 15 cm od úrovně podloží, probíhající podél východního okraje sondy. Nalezený keramický materiál je na základě několika okrajových střepů a fragmentu misky s rovným, dovnitř rozšířeným okrajem datovatelný do věteřovské skupiny. Ke stejnému období patří i ostatní keramika získaná při povrchovém sběru po celé ploše lokality.

Literatura:

Tihelka, K. 1957: Sídliště věteřovského typu v Dolních Kounicích, AR IX, 25-31, 40-42.

Untersuchung der Věteřov Siedlung in Dolní Kounice /Bez. Brno-venkov/. Auf der bekannten Höhensiedlung in Dolní Kounice /Tihelka 1957/, auf einer felsigen Sporenlage oberhalb des linken Ufers des Flusses Jihlava situiert, hat man, um die Bedingungen einer eventuellen Terraingrabung festzustellen, eine Untersuchung durchgeführt. Spuren der prähistorischen Besiedlung kann man nur auf den mässigeren Hängen auf der NNW Seite bis zum Ostteil und im Raume der verbindenden 80-90 m breiten Landenge voraussetzen. Reste einer Befestigung sind bis auf eine undatierte Terrainwelle am westlichen Rand der Sporenlage nicht ersichtlich. Bei Lesefunden und aus dem östlichen Hange gelegten Suchgraben hat man geringes Věteřov Keramikmaterial gewonnen.

VĚTEŘOVSKÁ JÁMA V ÚJEZDĚ U BRNA /okr. Brno-venkov/

Čeněk Staňa, AÚ ČSAV Brno

Při přestavbě domu č. 724 v Masarykově ulici v Újezdě u Brna byla v květnu 1985 vyhloubena do hloubky asi 240 cm pod rec. povrch jáma pro sklep. Majitel domu pan Vladimír Horáček oznámil, že tam zachytil nějakou propálenou vrstvu, snad pec. Dne 15.5.1985 jsem místo prohlédl. V západní části výkopu patrně probíhala v severojižním směru v podložní žlutce proražená chodba /?/. Souvisela snad se statkem, který byl v tomto prostoru založen koncem 18. století /Stern-Hof, později obec Šternov/. V zásypu této chodby byla propálená vrstva, jejíž stopy bylo vidět na západním profilu jámy. Žlutka tam byla narušena oválným otvorem o průměru 60 x 30 cm, na jehož obvodě byla v šířce 15-20 cm žlutá spráš do červena propálena. V chodbě tedy mohla být pec, z níž byl tunelem ve žlutce odváděn kouř.

Z hlediska místního pravěkého vývoje byl zajímavější jižní profil výkopu, v němž se v podložní žlutce objevila sídlištní jáma zasahující do hloubky 265 cm pod rec. povrch. Při dnu se ukázalo, že byl výkopem úřiznut severní okraj na pudorysu kruhovitě jámy o průměru méně než 200 cm, která měla pravděpodobně tvar komolého kužele. Její zásyp tvořila kompaktní černošedá hlína s velkými kusy žluté hlíny. Při čištění spodní části profilu vypadly ze zásypu jámy dva drobné, málo typické pravěké střípky. Tento objekt byl

necelých 10 m vzdálen od místa, kde byla v roce 1971 objevena věteřovská jáma s lidskou kostrou / Staňa 1973/. Je pravděpodobné, že i nově zachycená jáma patří ke stejnému sídlišti věteřovské skupiny / Staňa 1971/.

Literatura:

Staňa, Č. 1971: Věteřovská jáma s lidskou kostrou v Újezdě u Brna /okr. Brno-venkov/, PV 1969, Brno, 13.

Staňa, Č. 1973: Hrob a jáma únětické kultury v Újezdě u Brna /okr. Brno-venkov/, PV 1972, Brno, 24, pozn. 2.

Věteřov Grube in Újezd bei Brno /Bez. Brno-venkov/. Beim Umbau des Hauses Nr. 724 in der Masaryk Gasse hat man im Mai 1985 ausser einer durchglühten neuzeitlichen Schicht den Rand einer Siedlungs grubearfasst, die vermutlich zu der Siedlung der Věteřov Gruppe gehört, die an diesen Stellen durch frühere Funde belegt ist /Staňa 1971; 1973/.

DESÁTÁ SEZÓNA NA VÝZKUMU V BOROTICÍCH /okr. Znojmo/

Stanislav Stuchlík, AŮ ČSAV Brno

/Tab. 3/

V červenci a srpnu 1985 proběhla již desátá sezóna systematického výzkumu pohřebiště středodunajské mohylové kultury v Boroticích na Znojemsku /viz PV 1976-1984/. Ještě před započtím vlastního odkryvu provedl na jaře ing. M. Bálek nové zaměření mohylníku, jehož výsledkem bylo přesné zmapování 28 mohyl. M. Trapp /1891, 340/ při objevu naleziště napočítal v polovině minulého století celkem 17 mohyl. V letech 1962-63 zkoumal V. Podborský 3 z nich a do plánu mohylníku zakreslil celkem 37 mohyl, z nichž některé nepovažoval za zcela jisté /Podborský 1963/.

Terénní práce se v jubilejní sezóně soustředily na výzkum středně velké mohyly č. 4, nacházející se přibližně v severní části pohřebiště. Tato značně utrpěla víchřicí, která se přehnala akátovým lesem v Boroticích na podzim 1984. Prakticky všechny stromy v prostoru mohyly byly vyvráceny z kořenu, takže skutečný průzkum měl charakter záchranné akce. Zhruba ve středové části mohyly byly objeveny pozůstatky 3 kostrových hrobů. Pouze u 2 ze značně strávených skeletů se podařilo rozpoznat polohu ve skrčené poloze na pravém boku. Jeden pohřeb neobsahoval žádnou výbavu, u jednoho se zjistil rohovecový ústěp a poslední zemřelý vlastnil náramek z bronzové tyčinky kruhového průřezu. Za prvních 10 let výzkumu AŮ ČSAV se v Boroticích prozkoumalo celkem 11 mohyl a v nich na 70 hrobů, z nichž jeden žárový pocházel z doby laténské a 19 kostrových z období stěhování národů. Ze střední doby bronzové jsme dosud zachytili 50 hrobů, dva z nich byly žárové a zbývajících 48 kostrových.

Literatura:

Podborský, V. 1963: Zpráva o počáteční fázi výzkumu mohylníku u Borotic /okr. Znojmo/, SPFFBU E 8, 125-128.

Trapp, M. 1891: Průvodce Františkovým museem v Brně, Brno, 340.

Zehnte Saison auf der Grabung in Borotice /Bez. Znojmo/. Bei der zehnten Saison der systematischen Erforschung des Hügelgräberfeldes aus der mittleren Bronzezeit in Borotice im Znojmoer Raum, wurde die Grabung des mittelgrossen Hügelgrabes Nr. 4 auf der Nordseite des Gräberfeldes durchgeführt. Bei der Abdeckung stellte man 3 Skelettgräber der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur fest, von denen eines keinen Fund enthielt, das zweite einen Hornsteinabspliss und das dritte war mit einem bronzenen Armreifen ausgestattet. Während der ersten zehnjährigen Grabungsjahre waren in Borotice insgesamt 70 Gräber erfasst worden, von denen ein Brandgrab in die Latènezeit, 19 Skelettgräber in die Völkerwanderungszeit und 50 in die mittlere Bronzezeit gehörten.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM SÍDLIŠTĚ MOHYLOVÉ KULTURY V BLATCI /okr. Olomouc/

Drahomira Kaliszová, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

V r. 1985 opět probíhal záchranný výzkum v cihelně v Blatci. Zkoumaná plocha navazovala východním směrem na plochu loňského výzkumu /Kaliszová 1987/. Prozkoumali jsme 5 narušených objektů a 2 nenarušené. Objekt č. 1 byl 90 cm hluboký, s téměř rovným dnem, široký 560 cm a delší než 400 cm - taková byla šířka pruhu se skrytou ornici, připraveného k těžbě cihlářské žutky. Zdá se, že byl orientován podle světových stran. Mohlo by jít o polozemnicové obydlí. Obsahoval jen několik kamínků a atypických stře-

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné